מותר לנטותה ומותר לפרקה בשבת אלא אמר אביי בשל חוליות אי הכי מ"ט דר"ש בן לקיש דשרי מאי חוליות כעין חוליות דאית בה חידקי הלכך [א]חוליות בין גדולה בין קטנה אסורה לטלטלה גדולה נמי דאית בה חידקי גזירה אטו גדולה דחוליות כי פליגי בקטנה דאית בה חידקי [ב]מר סבר גזרינן ומר סבר לא גזרינן ומי א"ר יוחנן הכי והאמר ר' יוחנן [ג]הלכה כסתם משנה ותנן [ד]מוכני שלה בזמן שהיא נשמטת אין חיבור לה ואין נמדדת עמה ואין מצלת עמה באהל המת ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות הא אין עליה מעות שריא ואע"ג דהוו עליה ביה"ש א"ר זירא תהא משנתינו שלא היו עליה מעות כל ביה"ש שלא לשבור דבריו של ר' יוחנן א"ר יהושע בן לוי פעם אחת הלך רבי לדיוספרא והורה במנורה כר' שמעון בנר איבעיא להו הורה במנורה כר' שמעון בנר להיתרא או דילמא הורה במנורה לאיסורא וכר' שמעון בנר להיתרא תיקו רב מלכיא איקלע לבי רבי שמלאי וטילטל שרגא ואיקפד ר' שמלאי ר' יוסי גלילאה איקלע לאתריה דר' יוסי ברבי חנינא טילטל שרגא ואיקפד ר' יוסי בר' חנינא [ה]ר' אבהו כי איקלע לאתריה דר' יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא כי איקלע לאתריה דר' יוחנן [ו]לא הוה מטלטל שרגא מה נפשך אי כרבי יהודה סבירא ליה ליעבד כרבי יהודה אי כר' שמעון סבירא ליה ליעבד כר' שמעון לעולם כר' שמעון ס"ל ומשום כבודו דר' יוחנן הוא דלא הוה עביד [ז]א"ר יהודה שרגא דמשחא שרי לטלטולה דנפטא אסור לטלטולה רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו דנפטא נמי שרי לטלטולה [ח](דהואיל וחזי לכסות ביה מנא) רב אויא איקלע לבי רבא הוה מאיסן בי כרעיה בטינא אתיבי אפוריא קמיה דרבא איקפד רבא בעא לצעוריה א"ל מ"ט רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו שרגא דנפטא נמי שרי לטלטוליה א"ל הואיל וחזיא לכסויי בה מנא אלא מעתה כל צרורות שבחצר מטלטלין הואיל וחזיא לכסויי בהו מנא א"ל הא איכא תורת כלי עליה הני ליכא תורת כלי עליה מי לא תניא

השירים

מוקף לנטותה. דקתני כילת חתנים אין לה גג טפח שנקליטין יוצאין לשני ראשי המטה באמצעה אחד לכאן ואחד לכאן ונותן כלונס' מזה לזה ומשליך האהל עליה והוא שופע לכאן ולכאן וכיון שאינו רחב טפח אינו אהל ואין בו לא בנין ולא סתירה: **בשל חוליות.** במנורה של פרקים שאם תפול ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי: **חידקי.** חיתוכין סביב לה קרינ"ש ודומה לפרקים ומאן דחזי סבר של פרקים הוא: **גדולה.** הואיל ודרכה לעשותה של חוליות כי אית ביה חידקי סברי דחוליות הן ואסור אפילו לריש לקיש כדאמר לעיל ניטלת בשתי ידים אסור לטלטלה: **כי פליגי בקטנה דאית בה חידקי.** דכולי עלמא ידעי דלאו חוליות ניהו: **גזרינן.** אטו חוליות: **ומי אמר רבי יוחנן הכי.** הלכה כר' יהודה: **סתם משנתינו.** דמוכני דקתני הא אין עליה מעות שריא כגון שלא היו עליה בין השמשות והכי תידוק מינה טעמא דיש עליה מעות כשקדש היום הא אין עליה כשקדש היום שריא: **לדיוספרא.** מקום: **איבעיא להו.** חדא הוראה הואי והכי קאמר הורה במנורה להיתרא כדרך שהיה ר' שמעון מתיר בנר ישן או דילמא שתי הוראות הוו הורה במנורה לאיסור כדאמרן בחידקי וגזרינן אטו חוליות וכר"ש הורה בנר להיתר: **וטלטל שרגא.** נר שכבה: **לעולם כרבי שמעון סבירא ליה.** דאי סבירא ליה דאסור לא הוה מטלטל ליה לכבוד ר' יהושע בן לוי למיעבד איסורא: **שרגא דמשחא.** שדלק נר של שמן: **שרי לטלטולה.** אחר שכבה כר' שמעון דלא מאיס: **אבל בנפטא.** דמסרח אפילו רבי שמעון מודה דלא חזי אלא למלאכתו: **איקפד רבא.** משום טינוף המטה: **ובעא לצעוריה.** בשאלות:

השירים

רבי שמעון נר שהדליקו בה אותה שבת והא דלא פסיק רבי יוחנן כרבי מאיר דהא סבר לגמרי כוותיה דשרי מוקצה מחמת מיאוס ואסר מוקצה מחמת איסור נקט רבי יהודה משום דבכל מקום הוזכר גבי מוקצה ועוד דלא מצינו דאית ליה לרבי מאיר מוקצה מחמת איסור גרידא אלא בנר ישן דאיכא תרתי מחמת מיאוס ומחמת איסור אך לפי זה קשה לרשב"א דמשמע דנקט במנורה אין לנו כרבי שמעון אבל רבי שמעון מיהא שרי במנורה ולמאי דמפרש טעמא דמנורה משום דאדם קובע לו מקום היכי שרי רבי שמעון הא אמרי' בריש כל הכלים (לקמן דף קכג.) הכל מודים בסיכי וזורי ומזורי כיון דקפיד עלייהו מיחד להו מקום ונראה לפרש דרבי יוחנן פסק כרבי יהודה במוקצה מחמת מיאוס וכ"ש במוקצה מחמת איסור [א]כדמוכח בפרק בתרא (דף קנז.) דקאמר בכולי שבת הלכה כרבי שמעון בר ממוקצה מחמת מיאוס וחד אמר במוקצה מחמת מיאוס נמי הלכה כרבי שמעון בר ממוקצה מחמת איסור דהיינו שהדליקו בה באותה שבת והא דקאמר אנו אין לנו אלא בנר כרבי שמעון לאו משום דסבר כוותיה בנר אלא כלומר אין לנו שיתיר אפי' רבי שמעון דמיקל אלא בנר אבל במנורה אסר והשתא קיימי תרוייהו אחד ברייתא ולא מצי נמי למינקט רבי מאיר:

והא כילת חתנים דאדם קובע לה מקום. פי' רשב"א דאדם קובע לה מקום כמו למנורה ואפ"ה שרי שמואל אלא ודאי לא חשיב קביעות שלה ושל מנורה קביעות אלא היכא דקבע מקום לגמרי כדאמר בפ' כל הכלים (לקמן קכג. ושם):

דחוליות בין גדולה בין קטנה אסורה. קשה לר"י דבפ"ב דביצה (דף כב:) תנן ג' דברים ר"ג מחמיר כב"ש ותשיב אין זוקפין את המנורה ומשמע דב"ה שרי ומפרש התם בגמרא [ב]הכא במנורה של חוליות עסקינן משום דמיחזי כבונה דב"ש סברי יש בנין בכלים ויש סתירה בכלים וב"ה סברי אין בנין כו' אלמא שרי ב"ה מנורה של חוליות להחזיר ומאן דשרי בסוף פירקא להחזיר מטה של חוליות ברפוי איכא לאוקמא ה"נ ברפוי אבל למאן דאסר קשה ותירץ ר"י דהתם מיירי כגון שהחוליות מחוברין יחד ואינם מתפרקין ופעמים מטין אותן ופעמים זוקפין אותן [ג]: **הורה** במנורה להיתרא וכר"ש בנר נמי להיתרא או דילמא במנורה הורה לאיסורא וכר"ש בנר להיתרא. וא"ת אמאי לא קאמר נמי או דילמא הורה במנורה להיתרא כרבי שמעון בנר וכרבי שמעון בנר לא סבירא ליה דכה"ג איתא באלו טריפות (חולין דף נו: ושם) הורו בטרפחת כרבי בופק איבעיא להו הורו בטרפחת לאיסורא וכרבי בופק להיתרא או דילמא הורו בטרפחת להיתרא כרבי בופק וכרבי בופק לא סבירא להו וי"ל דהכא לא שייך למיתלי מנורה בנר כדתלי טרפחת בבופק דהכא אין טעם אחד לשניהם דנר משום מוקצה ומנורה משום בנין ועוד דלא בעי למימר דר' לא סבר בנר כר"ש משום דריב"ל פסיק לעיל כר"ש ואם תאמר ובההיא דאלו טריפות אמאי לא קאמר נמי תרוייהו להיתרא כדאמר הכא או דילמא הורו בטרפחת להיתרא וכר' בופק נמי להיתרא ומיהו בלאו הכי מגיהין שם הספרים ול"ג הורו בטרפחת לאיסורא דהא כ"ע שרו לה דתניא התם [ד]היא האם היא טרפחת היא שלחופית וניטל האם [ה]והוה עובדא והאכילה רבי טרפון לכלבים ואמר הלכה חמורך טרפון ואמר ליה רבי עקיבא טועה בדבר משנה אתה וגרס התם הורו בטרפחת להיתרא וכרבי בופק להיתרא כו' ורש"י פי' הורה במנורה להיתרא כר"ש בנר וחדא הוראה הוי ואין נראה דאין לתלות מנורה בנר ועוד דאכתי הוי ליה למיבעיא או דילמא תרוייהו להיתרא: **דנפטא** אסור לטלטלה. פי' בקונט' אפילו לר"ש וכן משמע דהא שרגא דמשחא דשרי לטלטולה היינו לר' שמעון ועוד מדפריך רבא בסמוך לרבה ורב יוסף מ"ש מצרורות שבחצר ואי שרי ר' שמעון דנפטא מיקש' ליה לכ"ע אליבא דרבי שמעון לכך פי' בקונט' דהכא אליבא דר' שמעון קאי ואע"ג דרב אית ליה מוקצה [ו]גבי מטה שיחדה למעות [ז]ורבה נמי אית ליה כדאמר אביי [ח]כל מילי דמר עביד כרב ורב יוסף נמי משמע דאית ליה מוקצה בפ' נוטל (לקמן קמב:) דקאמר כמה חריפא שמעתא דדרדקי איסור דאסור בשבת לכתחילה מי אמור הכא אליבא דר"ש קאמר וליה לא ס"ל ומיהו נראה לפרש דהכא מיירי נמי אליבא דרבי יהודה ולא מיירי בהדליקו בו באותה שבת וה"ק שרגא דמשחא של מתכת שרי לטלטולה ואפילו לרבי יהודה כדתניא לעיל (ד' מד.) כל הנרות של מתכת מטלטלין דנפטא אסור אפי' לרבי שמעון דמאיס טפי מנר ישן ורבה ורב יוסף שרו אפי' לרבי יהודה דלא מאיס אלא שריחו רע וחזי לכסויי ביה מנא אבל נר ישן מקצה ליה לגמרי משום דמאיס ואפילו מכיסוי מנא: [ועי' תוס' מנחות מא: ד"ה כל מילין]:

ואמר

עין משפט נר מצוה

נר א ב מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה יא טוש"ע או"ח סי' רעט סעיף ז:

לעזי רש"י

קרינ"ש. פגומים.

מוסף רש"י

הלכה כסתם משנה. רבי הוא סידר המשנה ושנאה דברי חכם ויסבו בעיניו שנאן סתם ולא הזכיר שם אומרי עליהן, כדי שלא יהו שנויה מפי יחיד ונראין כאילו נשנו מפי המרובים ויעשו כמותן (ביצה ב:). מוכני שלה כו'. ראה רש"י לעיל מד ג. וטילטל שרגא. נר שהדליקו בו בשבת וכבה (יבמות יד.).

תוס' ישנים

א) ולפי זה חמור מוקצה מחמת מיאוס ממוקצה מחמת איסור לר' יוחנן דלא דמייה בידים כמו נבילה דפסק כר"ש ורב סבר איפכא דקאמר בפ"ק דחולין (דף טו.) ע"כ לא שרי ר"ש כו' אבל שחט לאין דלאו לכוס לא ור"ת לית ליה כפרקין (לעיל מד.) מוקצה מחמת מיאוס להכי אמר בפרק נערה דרב סבר כר"י מדכרכי בזוזי אסור דהוי מוקצה מחמת מיאוס כלפי ר"ם בפ"ק תוכח מכ"ש דלדידיה מחמת איסור חמיר עפי:

מסורת הש"ס

א) [לקמן פא: קיג: קמו: קמח: קנו: עירובין לג. ביצה לו: תענית יח. יבמות טו: מב: גיטין פא: ב"ק כט: לג. מט. לד: ב"מ לג. סנהדרין לד: שבועות ג: מנחות נג: חולין לא: מג. נדה ג: ט:], ב) [לעיל מד: כלים פי"ח מ"ב], ג) יבמות יד. ע"ש, ד) [ועי' תוספות ביצה כב. ד"ה וב"ה], ה) רש"ל מוחק זה, ו) [דף מה:], ז) [דף כב.], ח) [ועי' תוספות ביצה כב. ד"ה וב"ה], ט) [חולין נה:], י) [סנהדרין לג.], כ) [לעיל מד:], ל) [לעיל כב.].

גליון הש"ס

גמ' אמר ר' יהודה שרגא דמשחא. עי' לקמן דף קכב ע"ב תוס' ד"ה למת: תוס' ד"ה דנפטא וכו' ורבה נמי אית ליה. עי' מנחות דף מא ע"ב תוס' ד"ה כל מילי. ובעירובין דף לג ע"ב תוס' ד"ה לא תימא:

רבינו חננאל

ואוקמה רחבה במנורה דאית בה חידקי חידקי שהן כעין חוליות שנראה המעמידה או המטלטלה כבונה, הילכך דחוליות בין גדולה בין קטנה אסורה, לית בה חוליות ואית בה חידקי חידקי, גדולה אסורה דמיחלפא בגדולה של חוליות. כי פליגי במנורה קטנה דאית בה חידקי חידקי. ר' יוחנן סבר גזרינן קטנה דאית בה חידקי אטו גדולה דאית בה חידקי. וריש לקיש סבר לא גזרינן. איני דגזר ר' יוחנן והא איהו דאמר הלכה כסתם משנה, ותנן סתמא בכלים פרק י"ח במוכני של שידה ואין גוררין אותה בשבת בזמן שיש עליה מעות, ודייקינן מינה הא אין עליה מעות שריא. ואע"ג דהוו עליה כל בין השמשות ולא גזרינן כשאין עליה מעות אטו כשיש עליה מעות. וא"ר זירא תהא משנתנו בשלא היו עליה מעות כל בין השמשות (גורי') שלא לשבור דברי ר' יוחנן. כלומר לא תקשי לך דר' יוחנן אדר' יוחנן. והא דהורה ר' (זירא ספרא) [בדיוספרא] עלתה בתיקו ועבדינן בה לחומרא ומוקמינן לה הורה ר' במנורה לאיסורא, וכר' שמעון בנר להיתרא. ר' אבהו מטלטל שרגא כר"ש. ובאתריה דר' יוחנן לא הוה מטלטל ליה משום כבודו דר' יוחנן. (רב) [אמר רב יהודה] שרגא דמשחא שרי לטלטלה. אבל שרגא דנפטא (הוה) אסיר. ורבה ורב יוסף שרו אפילו שרגא דנפטא. ואסיקנא משום דחזו לכסויי בהו מני דנפטא. ואם תאמר אי הכי כל צרורות שבחצר יטלטלו הואיל וחזו לכסויי בהו מנא דנפטא, שני צרורות הואיל ואינה תורת כלי עליהן